

ინკლუზიური ზრდა საქართველოში, როგორც ქვეყნის ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება

Inclusive development in Georgia as a Way of Improving Country's Economical Condition

თათია ბილისეიშვილი - დოქტორანტი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი,
Tatuli20@Gmail.com

Tatia Biliseishvili - PhD Student,
Georgian Technical University, Tatuli20@Gmail.com

Abstract

Modern society in the world is experiencing problems of inequality, uneven distribution of income and wealth and lack of public engagement. The development of inclusive economy is seen as a way to get rid of these problems. During the last decade inclusive development and it's related aspects has become very popular in every cuntry, including Georgia.

Keywords: Inclusive Growth, Economic Growth, Poverty and Unemployment.

ძირითადი ტექსტი. ბოლო ათწლეულის განმავლობაში განვითარებულ ქვეყნებში აქცენტი კეთდება მაკროეკონომიკურ სტაბილიზაციაზე, ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელებაზე, ქვეყანაში განათლების დონის ამაღლებაზე, მცირე ბიზნესის განვითარებაზე და მცირე მეწარმეთათვის ინვესტიციების მიღებაზე, უთანასწორობის დაძლევაზე რეგიონალურ განვითარებაზე. ამ ყველაფრის შედეგად კი ქვეყნის ეკონომიკური მდგომარეობა იზრდება.

საინტერესოა, რატომ გახდა ასე აქტუალური მსოფლიოში ინკლუზიური ზრდა? ეკონომიკური ზრდა არ ნიშნავს ქვეყანაში სიღარიბის და უთანასწორობის შემცირებას, ქვეყნის ყველა სფეროს განვითარებას, მოსახლეობის ჩართულობას. ინკლუზიური ზრდა კი უზრუნველყოფს სამუშაო ძალის ფართო ჩართულობას ეკონომიკური ზრდის პროცესში . იგი გულისხმობს ღარიბთა პირობების გაუმჯობესებას და არა თანხების პირდპირი გზით გადანაწილებას.

ინკლუზიური ზრდის მთავარი მიზანი პროდუქტიული დასაქმების ხელშეწყობაა და ამის ხარჯზე ფართოდ დაფუძნებული ეკონომიკური ზრდის მიღწევაა. ექსპერტების რჩევით ეკონომიკური ზრდა აუცილებელია სიღარიბის შესამცირებლად, ზრდის სტაბილურობისთვის კი აუცილებელია

მოსახლეობის მაქსიმალური რაოდენობის ჩართულობა. ბიუჯეტიდან ინფრასტრუქტურული პროექტების დაფინანსება კი ინვესტიციების გრძელ ვადაზეა დგათვლილი, სამაგიეროდ იგი უზრუნველყოფს სტაბილურ ეკონომიკურ ზრდას. სტაბილური და მაღალი ეკონომიკური ზრდა უზრუნველყოფს სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ მყოფი ხალხის დახმარებას, რათა ვაქციოთ ისინი საშუალო ფენად. ინკლუზიური ზრდა წარმოადგენს ეკონომიკური ზრდის ერთ-ერთ მოდელს, რომელიც ითვალისწინებს :

1. ზრდის უზრუნველყოფის პროცესში საზოგადოების ყველა ფენის ჩართულობას
2. ზრდის შედეგების რაც შეიძლება უფრო ფართო განაწილებას.

ინკლუზიური ეკონომიკური ზრდის პროცესში მნიშვნელოვან როლს თამაშობს სახელმწიფო, მან ხელი უნდა შეუწყოს სამუშაო ადგილების შექმნას განსაკუთრებით რაიონებში, სადაც სიღარიბის დონე მაღიან მაღალია. ეკონომიკური დარგების განვითარება ზრდის ეკონომიკურ სტაბილურობას და გრძელვადიან პერიოდში ამცირებს უთანასწორობას. ეკონომიკურ ზრდაში ღარიბების ჩართვა მხოლოდ სწორი პოლიტიკის წყალობით ვერ მოხერხდება. აქ ბიზნესმაც უნდა ითამაშოს მნიშვნელოვანი როლი. მრავალჯერ დადასტურდა, რომ ის კომპანიები, რომლებიც თავიანთ ბიზნესში რთავენ ღარიბ მოსახლეობას, როგორც მოთხოვნის მხარეს - კლიენტებისა და მომხმარებლის სახით, ასევე მიწოდების მხარეს - მწარმოებლის, მუშახელის ან კომპანიის მფლობელის სახით, შეუძლიათ მოიპოვონ უპირატესობა ბაზარზე, რაც დიდად აღემატება მოკლევადიან მოგებას, და ამავე დროს სარგებელი მოუტანონ ღარიბებს.

ინკლუზიური ზრდის ბიზნესის ხელშესაწობად საჭიროა:

- იურიდიულ გარემო, რომელიც კომპანიებს აძლევს საშუალებას და მოტივაციას ჩართოს დაბალი შემოსავლების მქონე ადამიანები და დაიცვას მათი უფლებები.
- ასოციაციები და განვითარების სააგენტოები რომლებიც ცდილობენ ხმა მიაწვდინონ მთავრობას ცვლილებების შესატანად მთავრობებს.
- კვლევითი ინსტიტუტები, სამეცნიერო ცენტრები და სპეციალური ორგანიზაციები რომლებიც ქმნიან სიახლეებს სტაბილური ბიზნეს ინკუპატორების მოდელების შესაქმნებად. • ლობირება და საინფორმაციო საქმიანობა ქმნის ცნობადობის საფუძველს და საჭირო მხარდაჭერას ასეთი მოდელების ამოქმედების და განხორციელებისთვის.

- გრანტები და ე. წ. "სასტარტო" ფინანსირება უზრუნველყოფს ინკლუზიური ბიზნეს მოდელების საწყის ეტაპს..
- სუბსიდიები და ხარჯების გადანაწილების სხვა მოდელები ხელს უწყობენ ინკლუზიური ბიზნესის ზრდას.
- ინკლუზიურ ბიზნეს მოდელებს ხშირად ჭირდებათ რესურსები, რომლებიც თავად კომპანიას არ გააჩნია და საჭიროა დრო და ინვესტირება მათი შექმნისთვის, როგორცაა სამიზნე ჯგუფის ნდობა და კონტაქტების ქსელი, ან ამ ჯგუფის ეფექტურად სწავლების და ინფორმირების გამოცდილება.
- ორგანიზაციები, რომელთაც აქვთ სამიზნე ჯგუფთან მუშაობის ხანგრძლივი გამოცდილება ხშირად მონაწილობენ ამ და სხვა დავალებების შესრულებაში.

ინკლუზიური ზრდის მომხრეებისგან განსხვავებით, შესაძლებლობებზე ორიენტირებული მიდგომის მომხრეები ყურადღებას ადამიანების შესაძლებლობების ზრდაზე ამახვილებენ. საუბარია ორი ტიპის შესაძლებლობაზე

1. შესაძლებლობაზე მიაღწიო და შეინარჩუნო შენთვის სასურველი ფიზიკური ან სულიერი მდგომარეობა
2. შესაძლებლობაზე ჩაერთო სასურველ საქმიანობაში

საქართველოს ეკონომიკური სტრატეგიის „საქართველო 2020“ საუბრისას აუცილებლად უნდა გავითვალისწინოთ ინკლუზიური ბიზნესის ზრდის ფაქტორები. ინკლუზიური ეკონომიკური ზრდის მისაღწევად მთავარი ამოცანა საქართველოს ეკონომიკის შემაფერხებელი ყველაზე კრიტიკული პრობლემების იდენტიფიკაცია და დაძლევაა. კრიტიკულ პრობლემათა შორის გამოიკვეთა კერძო სექტორის დაბალი კონკურენტუნარიანობა, არასათანადოდ განვითარებული ადამიანური კაპიტალი და ფინანსურ რესურსებზე შეზღუდული ხელმისაწვდომობა. აღნიშნული სამი ძირითადი პრობლემის დასაძლევად სტრატეგიაში განისაზღვრა პრიორიტეტული მიმართულებები:

1. კერძო სექტორის კონკურენტუნარიანობა საინვესტიციო და ბიზნეს გარემოს გაუმჯობესება ინოვაცია და ტექნოლოგიები ექსპორტის ზრდის ხელშეწყობა ინფრასტრუქტურის განვითარება და სატრანზიტო პოტენციალის მაქსიმალური გამოყენება

2. ადამიანური კაპიტალის განვითარება შრომის ბაზრის მოთხოვნებზე ორიენტირებული სამუშაო ძალის განვითარება სოციალური უზრუნველყოფის სისტემის სრულყოფა ხელმისაწვდომი და ხარისხიანი ჯანდაცვის უზრუნველყოფა.

3. ფინანსებზე ხელმისაწვდომობა საინვესტიციო რესურსების მობილიზება ფინანსური შუამავლობის განვითარების ხელშეწყობა.

საქართველოს მთავრობის ეკონომიკურმა პოლიტიკამ უნდა უზრუნველყოს ინკლუზიური ეკონომიკური ზრდა, რათა ყოველმა მოქალაქემ ისარგებლოს მიღწეული შედეგებით და ამავე დროს, შესაძლებელი გახდეს მოსახლეობის საყოველთაო ჩართულობა ეკონომიკური განვითარების პროცესში.

აუცილებელი წინაპირობები ინკლუზიური ეკონომიკური ზრდისთვის სტრატეგიის წარმატებით განსახორციელებლად აუცილებელია რამდენიმე წინაპირობის შესრულება, კერძოდ, მაკროეკონომიკური სტაბილურობის მიღწევა და ეფექტიანი საჯარო მმართველობის უზრუნველყოფა.

- მაკროეკონომიკური სტაბილურობა - სტაბილური მაკროეკონომიკური გარემოს მიღწევა სტრატეგიის წარმატებით განხორციელების ერთ-ერთი მთავარი წინაპირობაა. შესაბამისად, ფისკალური დისციპლინა, უმუშევრობის დაბალი დონე და ფასების სტაბილურობა, მონეტარული პოლიტიკის დამოუკიდებლობა, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის თანდათანობით შემცირება ზომიერ სიდიდემდე და ფინანსური სექტორის სტაბილურობის შენარჩუნება ქვეყნის გრძელვადიანი ეკონომიკური ზრდისთვის აუცილებელი ფაქტორებია;

- ეფექტიანი საჯარო მმართველობა - სტრატეგიის წარმატებით განსახორციელებლად საჭიროა სახელმწიფო ორგანოების შესაძლებლობების ადეკვატურად გაძლიერება სტრატეგიით დასახული მიზნების მისაღწევად. სტაბილური მაკროეკონომიკური პოლიტიკა სწრაფი და ჯანსაღი ეკონომიკური ზრდის აუცილებელი წინაპირობაა. იმ შემთხვევაში, თუ დადგება არჩევანის აუცილებლობა მთავრობის სხვა სოციალური ან ეკონომიკური მიზნების განხორციელებასა და მაკროეკონომიკური სტაბილურობის გაცხადებული პოლიტიკის შესრულებას შორის, უპირატესობა ამ უკანასკნელს მიენიჭება.

საქართველოს ეკონომიკური ზრდის მოდელი შემდეგ ძირითად კონცეფციებს ეფუძნება:

- კერძო სექტორით განპირობებული ზრდა;
- ეფექტიანი მთავრობა;
- თანაბარი შესაძლებლობები ბიზნესისთვის;
- ზრდის ხელშეწყობის სახელმწიფო საინვესტიციო პოლიტიკა;
- თავისუფალი კონკურენცია;
- ვაჭრობისადმი გახსნილობა.

ხელისუფლების რეფორმების გეგმის შესრულების გაგრძელება კვლავაც მნიშვნელოვანია მდგრადი და ინკლუზიური ზრდის უზრუნველსაყოფად. ამ ეტაპზე ხელისუფლება ახორციელებს განათლების რეფორმას რათა შეამციროს შეუსაბამო საშუაო ძალის უნარჩვევებსა და სამუშაოს მოთხოვნებს შორის. ახალი კანონი გადახდისუუნარობის შესახებ, საპენსიო სააგენტოს სრულად ამუშავება, სამართლებრივი სფეროს ტრანსპარენტულობის და დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფა რეფორმებთან ერთად ხელს შეუწყობს ინვესტიციების მოზილიზებას. ენერგეტიკის ბაზრის რეფორმა გაზრდის კონკურენციას ამ ბაზარზე და ხელს შეუწყობს ეფექტურობის ზრდას.

References

1. http://www.economy.ge/uploads/ecopolitic/2020/saqartvelo_2020.pdf
2. Read more at: <http://european.ge/ekonomikuri-zrda-sakmarisi-agar-aris/>
Copyright © European.ge
3. <https://idfi.ge/ge/inclusive-growth-capability-approach-alternatives-georgia>
4. <https://forbes.ge/news/1516/inkluziuri-ganviTareba-qarTulad>
5. <https://idfi.ge/ge/inclusive-growth-capability-approach-alternatives-georgia>
6. <http://iset-pi.ge/index.php/ka/iset-economist-blog/entry/2017-12-20-07-09-33>
7. World Economic Forum - the inclusive growth and development report 2017, 9
8. World Economic Forum - the inclusive growth and development report 2018, 19.
9. <https://napr.gov.ge/source/%E1%83%A1%E1%83%A2%E1%83%A0%E1%83%90%E1%83%A2%E1%83%94%E1%83%92%E1%83%98%E1%83%90/ViewFile.pdf>
10. <http://oaji.net/articles/2017/4783-1519237926.pdf>
11. <https://forbes.ge/news/1516/inkluziuri-ganviTareba-qarTulad>